

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 569/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Tomáš Tomčovčík, s. r. o., Nerudova 14, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Tomáš Tomčovčík, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Svidník sp. zn. 1 Tp 10/2016 z 3. septembra 2016 a sp. zn. 1 T 10/2016 zo 16. novembra 2016 a uzneseniami Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Tpo 22/2016 zo 6. decembra 2016, sp. zn. 1 Tos 5/2017 z 31. januára 2017, sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 a sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júna 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Tomáš Tomčovčík, s. r. o., Nerudova 14, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Tomáš Tomčovčík, doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 31. augusta 2017. V sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5; čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 10/2016 z 3. septembra 2016, sp. zn. 1 T 10/2016 zo 16. novembra 2016 a uzneseniami Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 22/2016 zo 6. decembra 2016, sp. zn. 1 Tos 5/2017 z 31. januára 2017, sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 a sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že proti sťažovateľovi bolo vedené trestné stíhanie pre zločiny sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), výroby detskej pornografie podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného zákona, rozširovania detskej pornografie podľa § 369 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona a vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, v rámci ktorého bol sťažovateľ uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 10/2016 z 3. septembra 2016 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 20/2016 z 20. septembra 2016 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Z príloh sťažnosti súčasne vyplynulo, že vec sťažovateľa sa nachádza v štádiu súdneho konania, keď bol prvostupňovým, zatiaľ neprávoplatným rozsudkom uznaný vinným zo zločinov sexuálneho zneužívania podľa § 201 Trestného zákona, výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1 Trestného zákona a prečinu rozširovania detskej pornografie podľa § 369 ods. 1 Trestného zákona.

3. Sťažovateľ podal 21. októbra 2016 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a návrh na jej nahradenie písomným sľubom, prípadne dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp 10/2016 zo 16. novembra 2016 predmetnú

žiadosť zamietol a neprijal ponúknuté prostriedky nahrádzajúce väzbu. Sťažnosť podaná sťažovateľom proti tomuto rozhodnutiu bola zamietnutá uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 22/2016 zo 6. decembra 2016, ktorý podľa vyjadrenia sťažovateľa napravil nedostatky prvostupňového rozhodnutia, a to absenciu uvedenia konkrétnych skutočností odôvodňujúcich väzbu, podrobnejším odôvodnením. Sťažovateľ uvádza, že jeho advokátovi bolo druhostupňové uznesenie doručené 21. decembra 2016.

4. Nasledujúcu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a návrh na jej nahradenie písomným sľubom, prípadne dohľadom probačného a mediačného úradníka uplatnil sťažovateľ po podaní obžaloby na jeho osobu, a to 10. januára 2017, avšak aj táto bola uznesením okresného súdu sp. zn. 9 T 1/2017 z 18. januára 2017 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 5/2017 z 31. januára 2017 zamietnutá a ponúknuté prostriedky nahrádzajúce väzbu boli odmietnuté. Sťažovateľ dopĺňa, že označené uznesenie krajského súdu bolo doručené jeho advokátovi 20. februára 2017.

5. Ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a návrh na jej nahradenie písomným sľubom, prípadne dohľadom probačného a mediačného úradníka sťažovateľ podal 9. marca 2017. Okresný súd ju uznesením sp. zn. 9 T 1/2017 z 22. marca 2017 zamietol a ponúknuté prostriedky nahrádzajúce väzbu neprijal. Nadriadený súd sťažnosti sťažovateľa podanej proti tomuto uzneseniu okresného súdu nevyhovel. Druhostupňové rozhodnutie sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 10. mája 2017.

6. V podaní doručenom 31. augusta 2017 sťažovateľ ústavný súd oboznámil, že 4. júla 2017 uplatnil ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú okresný súd uznesením sp. zn. 9 T 1/2017 zo 4. júla 2017 zamietol a nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. O podanej sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017, ktorým ju ako nedôvodnú zamietol.

7. V sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sťažovateľ uvádza, že prvotné uznesenie okresného súdu o jeho vzatí do väzby „*nebolo absolútne odôvodnené*“, a rovnako za neodôvodnené považuje aj uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 10/2016

zo 16. novembra 2016, ktoré podľa jeho vyjadrenia „*bolo obmedzené len na formálny opis skutku, konštatovanie dôvodnosti väzby, pričom rovnako ako predošlé rozhodnutia o väzbe ani predmetné uznesenie neobsahovalo uvedenie žiadnych konkrétnych skutočností, ktoré by odôvodňovali väzbu sťažovateľa*“. V nadväznosti na uvedené skutočnosti sťažovateľ dôvodí: «*Predmetné závažné pochybenie prvostupňového súdu konštatoval aj Krajský súd Prešov v odôvodnení uznesenia sp. zn. 4Tpo/22/2016 zo dňa 06.12.2016, avšak mal za to, že dané pochybenie prvostupňového súdu napravil jeho podrobnejšou argumentáciou. Nie je možné stotožniť sa s takouto „nápravou“ nezákonnosti rozhodnutia prvostupňového, a to už uvedenou podrobnejšou argumentáciou v odôvodnení uznesenia druhostupňového súdu. Nakoľko práve neodôvodnením prvostupňového rozhodnutia, teda neuvedením konkrétnych dôkazov a konkrétnych skutočností, o ktoré oprel svoje zistenia a úvahy, ktorými sa spravoval pri vyvodení svojich záverov mi bola ako obvinenému odňatá možnosť sťažnosťou sa proti nim účinne brániť.*»

8. Sťažovateľ tiež argumentuje, že rozhodovanie o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu z 21. októbra 2016, 10. januára 2017, 9. marca 2017 a zo 4. júla 2017 nezodpovedalo požiadavke neodkladnosti rozhodovania o väzobných veciach, keďže vo všetkých štyroch prípadoch presahovala doba, ktorá uplynula od prvostupňového rozhodnutia až do vydania rozhodnutia druhostupňového, resp. jeho doručenia, lehotu jedného mesiaca, čo považuje sťažovateľ za neprípustné.

9. Sťažovateľ ďalej postupu konajúcich súdov pri rozhodovaní o jeho väzbe vytýka, že sa rozhodovanie malo opierať o dôkazy, a to výpovede svedkov, ktoré boli vykonané pred vznesením obvinenia jeho osobe. Sťažovateľ považuje takéto výpovede za nepoužiteľné pre zdôvodnenie jeho väzby.

10. Neodôvodnenosť svojej väzby sa sťažovateľ napokon pokúša obhájiť tvrdením, že doterajšie výsledky dokazovania jeho viny za stíhané skutky nepotvrdzujú, čo vylučuje splnenie materiálnej podmienky ako jednej zo štyroch predpokladov na dlhšiu dobu trvajúcej väzby.

11. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami okresného súdu sp. zn. 1 Tp 10/2016 z 3. septembra 2016 a sp. zn. 1 T 10/2016 zo 16. novembra 2016 a tiež uzneseniami krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 22/2016 zo 6. decembra 2016, sp. zn. 1 Tos 5/2017 z 31. januára 2017, sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 a sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017, zakázal okresnému súdu a krajskému súdu pokračovať v porušovaní označených práv sťažovateľa, uznesenie krajského súdu sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017 zrušil, vec sťažovateľa vrátil krajskému súdu na nové konanie a priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

13. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144

ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01).

14. Vychádzajúc zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode, vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa uznesení okresného súdu, sp. zn. 1 Tp 10/2016 z 3. septembra 2016 a sp. zn. 1 T 10/2016 zo 16. novembra 2016 ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil. Ochranu jeho základným právam a slobodám zaručeným ústavou a právam zaručeným dohovorom bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti označeným prvostupňovým rozhodnutiam okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

15. Vo vzťahu k namietaným uzneseniam krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 22/2016 zo 6. decembra 2016 a sp. zn. 1 Tos 5/2017 z 31. januára 2017 ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri právoplatnom rozhodnutí vydanom v trestnom konaní je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa ustanovení zákona o ústavnom súde rozhodujúci moment náležitého oznámenia rozhodnutia sťažovateľovi, ktorým je buď vyhlásenie rozhodnutia v prítomnosti sťažovateľa alebo doručenie rovnopisu rozhodnutia. Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde

zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

16. Sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu 19. júna 2017 (na poštovú prepravu odovzdaná 15. júna 2017) bola vo vzťahu k obom označeným namietaným uzneseniam krajského súdu podaná po uplynutí predpísanej zákonnej lehoty dvoch mesiacov, ktorá sťažovateľovi v prípade prvého uvedeného uznesenia krajského súdu zo 6. decembra 2016 (doručené sťažovateľovi podľa jeho vyjadrenia 21. decembra 2016) uplynula 21. februára 2017 a v prípade druhého uvedeného uznesenia krajského súdu z 31. januára 2017 (doručené sťažovateľovi podľa jeho vyjadrenia 20. februára 2017) uplynula 20. apríla 2017. Sťažovateľ podal svoju sťažnosť vo vzťahu k obom označeným druhostupňovým rozhodnutiam krajského súdu oneskorene a zmeškanie lehoty nie je možné zmysle citovanej judikatúry odpustiť. Ústavný súd preto sťažnosť posúdil v tejto časti ako oneskorene podanú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju ako takú odmietol.

17. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru uzneseniami krajského súdu sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 a sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017.

18. Rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („*bien-fondé*“), a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného režimu čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovaniu o väzbe (*Neumeister c. Rakúsko* z 26. 6. 1968 a *Matznetter c. Rakúsko* z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie však čl. 5

ods. 3 dohovoru, ktorý je aplikovateľný na prvotné štádium rozhodovania o väzbe (primárne rozhodnutie o vzatí do väzby).

19. Obdobne podľa judikatúry ústavného súdu, konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Ustanovenie čl. 6 dohovoru pritom predstavuje z hľadiska jeho pôsobnosti, výkladu a aplikácie jeden celok. Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 2 a 3 dohovoru sa preto tiež týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby.

20. Aj pokiaľ ide o vzťah čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa špecificky základného práva na osobnú slobodu, ústavný súd konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe (čo platí aj vo vzťahu k uvedenému čl. 5 ods. 4 dohovoru), a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (analogicky napr. III. ÚS 68/08, III. ÚS 383/09).

21. Na základe skutočností uvedených v bodoch č. 16 až 19 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 5 ods. 3 dohovoru uzneseniami krajského súdu sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 a sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017 odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi sťažnosťou napadnutými uzneseniami

krajského súdu v konaní o väzbe a obsahom čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

23. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

24. Námietka porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 4 smeruje aj proti uzneseniam krajského súdu sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 a sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017, ktorými krajský súd zamietol sťažnosti sťažovateľa uplatnené proti prvostupňovým uzneseniam okresného súdu, ktorými nevyhovel žiadostiam sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu spojeným s návrhom na nahradenie väzby poskytnutým písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka.

25. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani

preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04). Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného rozhodnutia krajského súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo, resp. nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

26. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05).

27. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch č. 24 a 25 posudzoval ústavný súd aj časť námietok sťažnosti sťažovateľa smerujúcich proti uzneseniam krajského súdu sp. zn. 1 Tos 12/2017 z 20. apríla 2017 a sp. zn. 10 Tos 15/2017 z 15. augusta 2017.

28. Pri preskúmaní napadnutých rozhodnutí okresného súdu o zamietnutí žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby z 9. marca 2017 a zo 4. júla 2017 krajský súd posudzoval splnenie jednak formálnych, ako aj materiálnych podmienok väzby. V intenciách námietok sťažovateľa obsiahnutých v sťažnosti podanej proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu z 22. marca 2017, krajský súd k splneniu hmotnoprávných predpokladov väzby poukázal na vykonané dokazovanie, a to na výpoveď poškodenej a výpovede ďalších špecifikovaných svedkov ako ďalší relevantný dôkaz – fotografia v mobilnom telefóne, resp. ďalšie dôkazy podrobne popísané vo vydanom rozsudku okresného súdu zo 4. júla 2017. Podľa názoru krajského súdu prezentuje toto dokazovanie dôkaznú situáciu v rozsahu podporujúcom splnenie jedného z aspektov materiálnych podmienok väzby, a síce že zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré je trestné stíhanie vedené, boli spáchané, majú znaky trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že ich spáchal sťažovateľ. Sťažovateľ prezentuje v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu námietky o nepoužitelnosti výpovedí získaných pred vznesením obvinenia pri väzobnom rozhodovaní. I napriek tomu, že argumentáciu tohto charakteru neuplatnil sťažovateľ v sťažnostnom konaní pred krajským súdom, ústavný súd k nej nad rámec zaujal svoje stanovisko, a v tejto súvislosti sťažovateľovi pripomína, že vykonané dokazovanie má vždy podporiť príslušné štádium trestného konania, v danom prípade väzobné rozhodovanie, pre ktoré je relevantné ako jeden z materiálnych predpokladov väzby dôvodné podozrenie, nie istota zo spáchania skutkov obžalovaným, ktorá je relevantným podkladom pre odsúdenie. Vzhľadom na túto okolnosť sú v štádiu väzobného rozhodovania svedecké výpovede získané pred vznesením obvinenia ako podklad rozhodovania akceptovateľné. V rámci posúdenia splnenia ďalšieho z aspektov hmotnoprávných podmienok väzby prezentoval krajský súd skutočnosti, ktoré podľa neho u sťažovateľa opodstatňujú dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti a vylučujú možnosť náhrady väzby inými prostriedkami. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na povahu a osobitné okolnosti vyšetrovanej trestnej činnosti a tiež na predchádzajúcu deliktuálnu minulosť sťažovateľa svedčiacu o viacerých spáchaných priestupkoch, v jednom prípade priestupku proti občianskemu spolunažívaniu vyznačujúcemu sa útokom na dôstojnosť iného človeka. V neposlednom rade v tomto smere krajský súd odkázal aj na znalecký posudok vykresľujúci z hľadiska sociability negatívne osobnostné rysy sťažovateľa. K námietkam

sťažovateľa o procesných pochybeniach okresného súdu predostrel krajský súd podrobnú interpretáciu aplikovaných trestnoprocesných ustanovení, na základe ktorej kvalifikoval postup okresného súdu ako procesne perfektný.

29. Na podklade skutočností uvedených v predchádzajúcom bode ústavný súd konštatuje, že právne závery krajského súdu opierajúce sa o aplikáciu relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd v odôvodnení svojich oboch väzobných rozhodnutí relevantným otázkam formulovaným sťažovateľom v uplatnenej sťažnosti poskytol zrozumiteľnú a náležitú odpoveď. Dospel k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci rozhodujúceho krajského súdu v danom prípade sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru, preto sťažnosť v danej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa prezentované v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, ktoré sa sťažovateľ neprípustne pokúša preniesť na všetky etapy rozhodovania o jeho väzbe a ktoré sa podľa názoru ústavného súdu vzťahujú iba k rozhodovaniu o jednej z jeho žiadostí o prepustenie z väzby, a to žiadosti z 21. októbra 2016 (podľa vyjadrenia sťažovateľa nahradil krajský súd odôvodnením svojho sťažnostného rozhodnutia zo 6. decembra 2016 nedostatočné odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia), odkazuje ústavný súd na bod č. 15, v ktorom konštatoval oneskorenosť vymedzenej časti sťažnosti.

31. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky aj na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, predmetom ktorého je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou (v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru) uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu.

V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (III. ÚS 255/03).

32. Sťažovateľ namietal porušenie požiadavky neodkladnosti rozhodovania o jeho žiadostiach o prepustenie z väzby z 21. októbra 2016, 10. januára 2017, 9. marca 2017 a zo 4. júla 2017. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 21. októbra 2016 okresný súd rozhodol uznesením zo 16. novembra 2016, teda s odstupom 26 dní. Toto uznesenie bolo vyhlásené v prítomnosti sťažovateľa, ktorý hneď po jeho vyhlásení podal proti nemu sťažnosť. O podanej sťažnosti, ktorej odôvodnenie sťažovateľ doplnil 21. novembra 2016, rozhodol krajský súd uznesením zo 6. decembra 2016, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 21. decembra 2016. Od doplnenia odôvodnenia sťažnosti (keď bolo možné pristúpiť k rozhodovaniu o sťažnosti) do dňa doručenia druhostupňového rozhodnutia advokátovi sťažovateľa uplynula doba presne jedného mesiaca. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 10. januára 2017 okresný súd rozhodol uznesením z 18. januára 2017, teda s odstupom 8 dní, pričom hneď po vyhlásení tohto uznesenia podal sťažovateľ proti nemu sťažnosť, ktorej dôvody doplnil podaním z 20. januára 2017. O podanej sťažnosti krajský súd rozhodol uznesením z 31. januára 2017, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 20. februára 2017. Od doplnenia odôvodnenia sťažnosti (keď bolo možné pristúpiť k rozhodovaniu o sťažnosti) do dňa doručenia druhostupňového rozhodnutia advokátovi uplynula doba presne jedného mesiaca. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 9. marca 2017 rozhodol okresný súd uznesením z 22. marca 2017, teda s odstupom 13 dní, a hneď po jeho vyhlásení sťažovateľ podal proti nemu sťažnosť. O podanej sťažnosti rozhodol krajský súd, ktorému bolo doručené doplnenie odôvodnenia sťažnosti 5. apríla 2017 uznesením z 20. apríla 2017, ktoré bolo podané na poštovú prepravu 5. mája 2017 a sťažovateľovi doručené 10. mája 2017. Od doplnenia odôvodnenia sťažnosti (keď bolo možné pristúpiť k rozhodovaniu o sťažnosti) do dňa odoslania druhostupňového rozhodnutia uplynula teda doba jedného mesiaca a rozhodnutie bolo doručené s odstupom ďalších 5 dní, k doručeniu teda došlo s celkovým odstupom jedného mesiaca a 5 dní. O poslednej zo žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú sťažovateľ podal 4. júla 2017, priamo na hlavnom

pojednávani rozhodol okresny sud bezodkladne 4. júla 2017, pričom technický úkon predloženia spisového materiálu nadriadenému súdu spolu so sťažnosťou, ktorú sťažovateľ proti jeho rozhodnutiu priamo na hlavnom pojednávaní uplatnil, realizoval okresny sud podľa zistení ústavného súdu 1. augusta 2017. Celková doba prvostupňového rozhodovania okresného súdu spolu s realizáciou pomocného technického úkonu predloženia spisu a sťažnosti predstavuje dobu 27 dní. Doba konania na druhom stupni od predloženia sťažnosti a spisového materiálu krajskému súdu 1. augusta 2017 až do vydania rozhodnutia 15. augusta 2017, resp. jeho doručenia sťažovateľovi 21. augusta 2017 predstavuje celkovo 21 dní.

33. V zmysle citovanej judikatúry je doba nepresahujúca na jednom stupni konania lehotu jedného kalendárneho mesiaca z hľadiska záruk poskytovaných namietanými čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru štandardne akceptovateľná. Tak ako to vyplýva z predchádzajúceho bodu, s výnimkou jediného prípadu, okresny sud a krajský sud pri svojom rozhodovaní o väzbe sťažovateľa stanovený limit jedného mesiaca neprekročili. Pokiaľ ide o jediný z uvedených prípadov, presiahnutie lehoty jedného mesiaca o dĺžku 5 dní ústavný sud s prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci (keď prvostupňový sud rozhodol o žiadosti sťažovateľa v naozaj krátkej dobe s odstupom iba 13 dní od podania žiadosti sťažovateľa) nehodnotí ako tak závažný excés, ktorý by dosahoval intenzitu porušenia sťažovateľom namietaných práv. V kontexte uvedeného sa tak námietka sťažovateľa o porušení požiadavky urýchleného rozhodovania o zákonnosti trvania väzby v zmysle záruk vyplývajúcich z označených článkov ústavy a dohovoru javí ako zjavne neopodstatnená.

34. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2017